

Aktualne zagadnienia i wyzwania dotyczące definicji i operacjonalizacji krzywdzenia dzieci: przegląd zakresu literatury

Taina Laajasalo^{a,b}, Laura Elizabeth Cowley^c, Gabriel Otterman^d, Diogo Lamela^e, Leonor Bettencourt Rodrigues^f, Andreas Jud^g, Alison Kemp^h, Aideen Naughtonⁱ, Lisa Hurth^h, Virginia Soldino^j, Athanasios Ntinapogias^k, Ulugbek Nurmatov^h, w imieniu sieci badawczej COST Action 19106

- ^a *Competence Cluster for Violence Prevention Work, Special Services Unit, Finnish Institute of Health and Welfare, Finlandia.*
- ^b *Department of Psychology and Logopedics, Faculty of Medicine, University of Helsinki, Helsinki, Finlandia.*
- ^c *Population Data Science, Swansea University School of Medicine, Swansea, Wielka Brytania.*
- ^d *Barnafrid Centre, Linköping University, Linköping, Szwecja.*
- ^e *Lusophone University of Humanities and Technologies, Porto, Portugalia.*
- ^f *ProChild CoLAB, Against Child Poverty and Social Exclusion, Portugalia.*
- ^g *Clinic for Child and Adolescent Psychiatry/Psychotherapy, University Clinics Ulm, Niemcy.*
- ^h *Division of Population Medicine, School of Medicine, Cardiff University, Walia, Wielka Brytania.*
- ⁱ *National Safeguarding Team (NHS Wales), Public Health Wales, Walia, Wielka Brytania.*
- ^j *University Research Institute of Criminology and Criminal Science, University of Valencia, Hiszpania.*
- ^k *Department of Mental Health and Social Welfare, Institute of Child Health, Grecja.*

Kontekst: W analizach wykazano znaczną zmienność w definicjach dotyczących zjawiska krzywdzenia dzieci (KD) i ich operacjonalizacji, co stanowi ograniczenie dla badań naukowych, kształtowania polityk, ich nadzoru i kontroli oraz porównań między krajami i sektorami.

Cel: Przegląd najnowszej literatury (2011–2021) w celu zrozumienia aktualnych zagadnień i wyzwań związanych z definiowaniem KD, aby wesprzeć planowanie, testowanie i wdrażanie konceptualizacji KD.

Metody: Niniejszy przegląd obejmuje osiem międzynarodowych baz danych. Uwzględniono w nim te publikacje, których treść merytoryczna była związana z zagadnieniami, wyzwaniami i debatami dotyczącymi definiowania KD, a artykuł stanowił oryginalną analizę, przegląd, komentarz, raport lub wytyczne. Przegląd jest zgodny z wytycznymi metodologicznymi dotyczącymi przeprowadzania przeglądów zakresu literatury i został zgłoszony zgodnie z listą kontrolną PRISMA-ScR. Analizę tematyczną celem podsumowania wyników przeprowadziło czterech ekspertów w dziedzinie KD. Rygor metodologiczny uwzględnionych badań nie podlegał ocenie formalnej.

Wyniki: Zidentyfikowano 7372 potencjalnie istotnych artykułów; 55 pełnotekstowych analiz oceniono pod kątem kwalifikowalności, 25 spełniło kryteria włączenia. Zidentyfikowano trzy tematy: 1) strategie definiowania KD, w tym integrację perspektywy dziecka i ofiary; 2) trudności w definiowaniu określonych typów KD; 3) rzeczywiste implikacje dla badań, zapobiegania i polityki w zakresie KD.

Wnioski: Pomimo długotrwałych rozważań dotyczących tych kwestii nadal istnieją wyzwania związane z definicjami KD. Definicje i operacjonalizacje KD zostały przetestowane i wdrożone w praktyce w bardzo niewielkiej liczbie badań. Wyniki tutaj uzyskane dostarczą informacji do wykorzystania w międzynarodowych procesach wielosektorowych mających na celu opracowanie jednolitych definicji KD, np. poprzez zaznaczenie potrzeby uznania wyzwań związanych z definiowaniem niektórych rodzajów KD i podkreślenie tego, jak ważne jest uwzględnienie perspektywy dzieci i osób, które przeżyły KD.

SŁOWA KLUCZOWE:

KRZYWDZENIE DZIECI, PRZEMOC WOBEC DZIECI, ZANIEDBYWANIE DZIECKA, DEFINICJE, PRZEGLĄD ZAKRESU LITERATURY

1. Wprowadzenie

Zrozumienie zjawiska krzywdzenia dzieci (KD, ang. *child maltreatment*) – tj. jego charakterystyki, rozpowszechnienia, częstości występowania oraz zmian w czasie – stanowi warunek wstępny, konieczny do planowania strategii i interwencji prewencyjnych. Niemniej zrozumienie epidemiologii KD jest trudne. Różnice metodologiczne i ograniczenia istniejących analiz naukowych obejmują badane próby, wskaźniki odpowiedzi na badania, metody gromadzenia danych, precyzyjność wspomnień respondentów, ograniczenia w dostępności i wartości danych administracyjnych oraz definicję krzywdzenia dzieci (Fluke i in., 2021; Leventhal, 1998).

Definicja KD w literaturze naukowej przeszła ewolucję od definicji, które uwzględniały jedynie fizyczne znęcanie się nad dziećmi, do szerszych, obejmujących zarówno aktywne (popętnienie czynu), jak i pasywne (zaniedbanie) rodzaje KD (Starr, Dubowitz i Bush, 1990). Pierwszy z nich jest zwykle określany jako „przemoc wobec dzieci” (ang. *child abuse*), a drugi – „zaniedbywanie dzieci” (ang. *child neglect*). Zachowanie rodzica lub opiekunów to jedno ze stosowanych historycznie kryteriów do definiowania KD; innym jest rodzaj oddziaływania lub wyrządzonej krzywdy – fizycznej lub emocjonalnej/psychologicznej – jaka może stać się udziałem dziecka z powodu krzywdzenia (Aber i Zigler, 1981). Podejście dualistyczne łączy te dwa kryteria, a zatem proponuje następujące rodzaje KD: znęcanie się fizyczne, znęcanie się emocjonalne/psychologiczne, zaniedbanie fizyczne i zaniedbanie emocjonalne/psychiczne (McGee i Wolfe, 1991).

Chociaż większość badaczy i praktyków z obszaru KD zgadza się co do czterech szerokich podtypów KD (przemoc fizyczna, przemoc emocjonalna/psychiczna, wykorzystywanie seksualne i zaniedbanie), stosowane są różne terminy i klasyfikacje, a różnice w podejściu dotyczą sposobu, w jaki te cztery podtypy są klasyfikowane w ramach większych lub mniejszych kategorii lub nowych wymiarów w ich obrębie (Jud i Voll, 2019). Na przykład propozycje kategoryzacji zaniedbania obejmują rozróżnienie między „zaniedbaniem w zakresie spełnienia potrzeb” (ang. *failure to provide*) – np. zaniedbaniem fizycznym, zaniedbaniem emocjonalnym/psychicznym, zaniedbaniem edukacyjnym – a „zaniedbaniem w zakresie nadzoru” (ang. *failure to supervise*) (Knutson i in., 2004; Knutson, DeGarmo i Reid, 2004). Heterogeniczność i podtypy zaniedbywania dzieci zyskały ostatnio uwagę w literaturze. Zaniedbanie edukacyjne jest niedostatecznie zbadanym rodzajem KD, trudnym do zdefiniowania i rozwiązania, jednak badania przeprowadzone w Kanadzie wykazały, że ten podtyp zaniedbania był częściej poparty dowodami

niż inne (Van Wert, Fallon, Trocmé i Collin-Vézina, 2018). Ogólnie rzecz biorąc, przeprowadzono niewielką liczbę badań nad zaniedbywaniem dzieci w porównaniu z innymi rodzajami KD, takimi jak przemoc fizyczna i wykorzystywanie seksualne dziecka (WSD), a obserwacja ta zyskała miano „zaniedbania zaniedbania”. Takie zaniedbanie jest prawdopodobnie spowodowane trudnościami w identyfikacji i definiowaniu zaniedbania, ponieważ opiera się ono raczej na zaniechaniu niż na popełnieniu czynu (Jud i Voll, 2019). Wiadomo również, że definiowanie i identyfikowanie zaniedbania dzieci jest złożone w populacjach, w których występują trudności społeczno-ekonomiczne (Mata, Silveira i Deslandes, 2017), a praktycy nie chcą być postrzegani jako osoby obwiniające rodziców za trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb swoich dzieci z powodu powszechnego ubóstwa lub braku dostępu do warunków materialnych czy usług. Inne czynniki przyczyniające się do niejasności definicyjnych to różnice kulturowe (np. Raman i Hodes, 2012) oraz definicje prawne KD (Witte, López, Baldwin, Biehal i Kindler, 2022). Z kolei wykorzystywanie seksualne dzieci (WSD) obejmuje osobne podtypy i złożoności definicyjne. Podczas gdy w definicjach KD (często pośrednio) zakłada się, że to rodzic/opiekun jest sprawcą przemocy fizycznej, zaniedbania i przemocy psychicznej, definicje WSD często obejmują sprawców spoza grupy rodziców i opiekunów (np. Jud i Voll, 2019). Ponadto bycie przez dziecko świadkiem przemocy między partnerami (ang. *intimate partner violence*) jest coraz częściej uznawane za odrębny rodzaj KD (Marshall, Ey i Goddard, 2019).

Od dziesięcioleci podnoszone są obawy dotyczące znacznych różnic w definicjach KD, co nie tylko wpływa na badania akademickie, ale także hamuje postępy w opracowywaniu polityki, wdrażaniu krajowych systemów statystycznych i monitorowania, a także dokonywaniu porównań pomiędzy krajami i sektorami. W metaanalizach globalnego rozpowszechnienia KD wykazano, że różnice w definicjach wyraźnie oddziałują na szacunki, co z kolei wpływa na wiarygodność wyników i sygnalizuje pilną potrzebę spójności (Stoltenborgh, Bakermans-Kranenburg i van Ijzendoorn, 2013; Stoltenborgh, Bakermans-Kranenburg, van Ijzendoorn i Alink, 2013). Definicje są również niezmiennie powiązane z progami interwencji. Chociaż w ramach niektórych podejść definicyjnych kładzie się nacisk na popełnienie aktów KD i każde działanie, które może wyrządzić szkodę, jest uznawane za KD, definicje ochrony dzieci zazwyczaj zawierają ograniczenie odnoszące się do (potencjalnej) poważnej/regularnie wyrządzanej krzywdy, ponieważ służby nie mają zasobów ani możliwości reagowania na łagodną przemoc i/lub pojedyncze incydenty. W licznych badaniach dotyczących monitorowania i rozpowszechnienia krzywdzenia dzieci z całego świata nawołuje się do przyjęcia powszechnie akceptowanych,

jednolitych definicji różnych rodzajów KD (Arifiani, Handayani, Baumont, Bennouna i Kusumaningrum, 2019; Lakhdar, Parpio i Farooq, 2017; Lev-Wiesel, Eisikovits, First, Gottfried i Mehlhausen, 2018; Schönbucher i in., 2011; Witt i in., 2018). Spełnienie wymagań zawartych w art. 19 Konwencji o prawach dziecka (KPD), ratyfikowanej przez każdy kraj za wyjątkiem USA, stwierdzającej, że dzieci mają prawo do ochrony przed wszelkimi rodzajami przemocy (UNICEF UK – United Nations Children’s Fund UK, 1989), nie jest możliwe, jeśli kraje nie są w stanie zająć się problemem KD i go monitorować z powodu rozbieżnych i niejednorodnych definicji.

European Cooperation in Science and Technology (COST) jest organizacją finansującą sieci badawcze i innowacyjne w Unii Europejskiej. COST Action to interdyscyplinarna sieć otrzymująca finansowanie na okres czterech lat celem zebrania grupy naukowców, którzy podejmą się zbadania wybranego przez nich tematu. Multi-Sectoral Responses to Child Abuse and Neglect in Europe (Euro-CAN) to finansowana w ramach COST Action (CA19106) interdyscyplinarna sieć skupiająca badaczy i praktyków z różnych krajów europejskich zajmujących się ochroną dzieci, która oferuje unikalne podejście do KD (www.cost.eu/actions/CA19106/). W październiku 2020 r. w ramach tej sieci powołano grupy robocze ds. promowania ujednoliconego systemu gromadzenia danych na temat KD w Europie. Grupa robocza 1 pragnie wnieść swój wkład w opracowywanie definicji KD opartych na konsensusie pomiędzy dyscyplinami, sektorami, interesariuszami i krajami, które można wykorzystać do gromadzenia danych na temat KD i prowadzenia nadzoru w Europie. Pierwszym krokiem było dokonanie przeglądu najnowszej literatury w celu zrozumienia aktualnych zagadnień i wyzwań dotyczących definicji i operacjonalizacji KD.

2. Metody

Celem niniejszego przeglądu było zbadanie zróżnicowania i opisów definicji KD w najnowszej literaturze oraz wyzwań związanych z definiowaniem KD, a także zidentyfikowania braków, co będzie pomocne w planowaniu, testowaniu i wdrażaniu konceptualizacji KD w przyszłości. Zrealizowano go według najnowszych, zaktualizowanych wytycznych metodologicznych dotyczących przeprowadzania przeglądów zakresu literatury (Peters i in., 2020) i przedstawiono zgodnie z listą kontrolną PRISMA-ScR (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analysis, Extension for Scoping Reviews) (Tricco, Lillie, Zarin, O’Brien i Colquhoun, 2018). Przeglądy zakresu literatury mają na celu mapowanie charakteru i zakresu istniejącej literatury na dany temat, przedstawienie szerokiego przeglądu dowodów

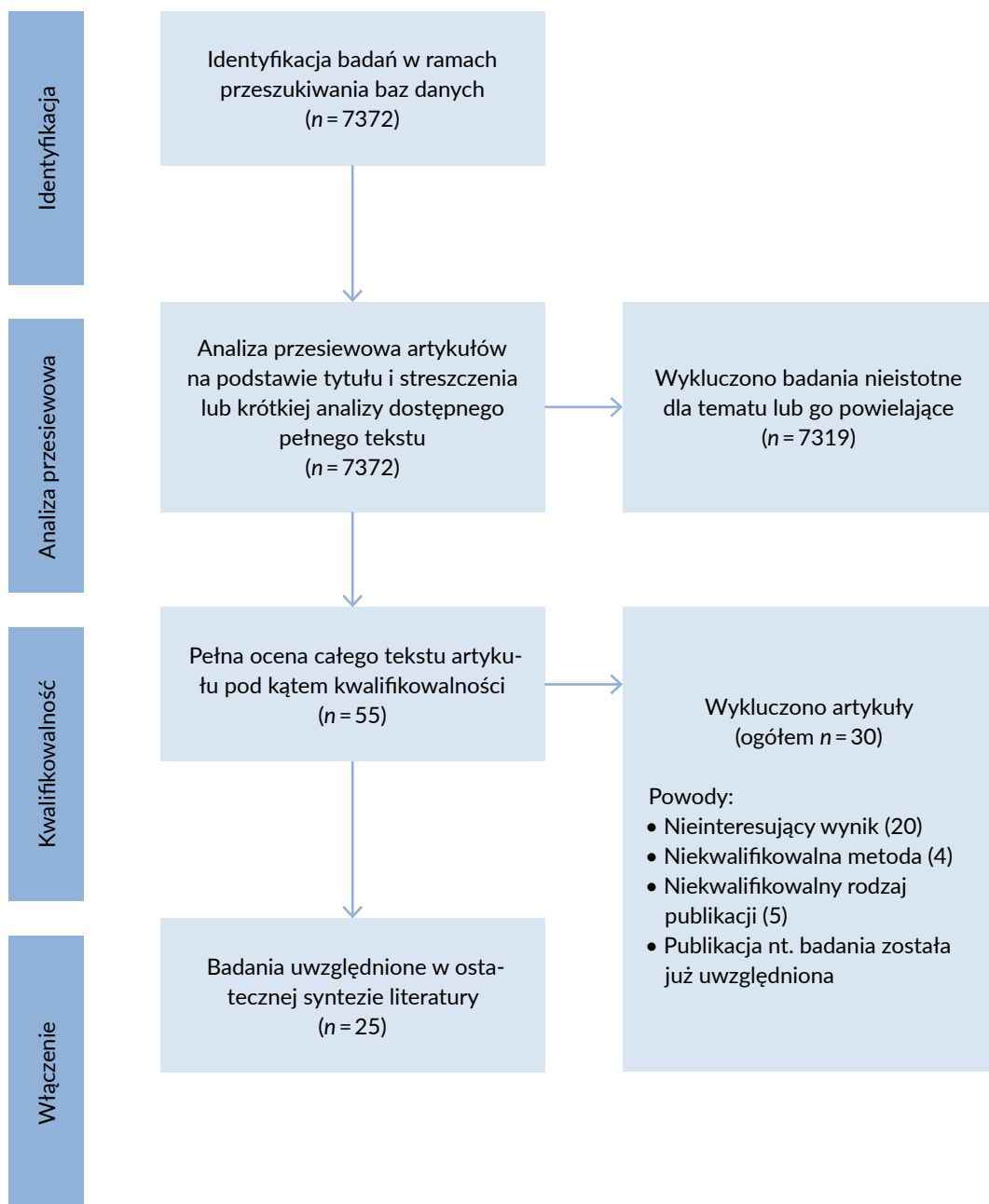
i zidentyfikowanie braków w wiedzy, natomiast w przeciwieństwie do przeglądów systematycznych ocena jakości uwzględnionych badań nie jest wymagana (Grant i Booth, 2009).

2.1. Proces wyszukiwania i kryteria włączenia

W systematyczny sposób przeszukano osiem międzynarodowych elektronicznych baz danych: AMED, CAB, CINAHL, EMBASE, Global Health, MEDLINE, PsycINFO oraz ISI Web of Science (która zawiera Science Citation Index). Wykorzystano następujące terminy wyszukiwania: *child** lub *infan** lub *pediatr** oraz *maltreat** lub *abus** lub *neglect** lub *violen** oraz *defin** lub *classif**. Lata publikacji ograniczono do okresu 2011–2021, ponieważ celem było uchwycenie najnowszych istotnych prac. Uwzględniano te badania, gdzie znaczna część merytorycznej treści artykułu wiązała się z problemami, zagadnieniami, wyzwaniem i debatami dotyczącymi definiowania KD.

Kryteria włączenia obejmowały badania pierwotne lub oryginalne, przeglądy, przeglądy systematyczne, komentarze, raporty i wytyczne. Wykluczono dysertacje i prace dyplomowe oraz streszczenia konferencyjne. Nie zastosowano ograniczeń dotyczących języka angielskiego. Jakość metodologiczna lub rygor uwzględnionych badań nie podlegały ocenie formalnej.

W ramach wyszukiwania zidentyfikowano 7372 potencjalnie istotne artykuły, a 7319 wykluczono, ponieważ były one wyraźnie nieistotne dla tematu lub go powielają. Pełne teksty pozostałych 55 artykułów zostały pobrane i ocenione przez pierwszego (TL) i ostatniego autora (UN), z czego 30 wykluczono, a 25 spełniło kryteria włączenia i tym samym uwzględniono je w przeglądzie zakresu literatury (zob. Rys. 1 Schemat przepływu PRISMA).

Rys. 1. Schemat przepływu PRISMA

Tabela 1

Uwzględnione badania i ich kluczowe ustalenia podzielone na kategorie według rodzaju krzywdzenia

Autorzy	Tytuł badania	Rok	Typ publikacji	Cele badania	Metody i techniki badawcze	Kluczowe wnioski w odniesieniu do definicji KD
Znęcanie się psychiczne/emocjonalne						
Baker, A., Brassard, M.R., Rosenzweig, J.	Psychological maltreatment: Definition and reporting barriers among American professionals in the field of child abuse	2021	Oryginalne badanie w <i>Child Abuse & Neglect</i>	Zbadanie, co profesjonaliści w tej dziedzinie (członkowie American Professional Society on the Abuse of Children) uważają za krzywdzenie psychiczne, jaka jest ich wiedza na temat krzywdzenia psychicznego (KP) i jak na nie reagują.	Anonimowa ankieta online (n = 538) z 39% wskaźnikiem odpowiedzi. Każdy z 18 elementów został przetestowany pod kątem zasadności, aby można go było właściwie zidentyfikować jako krzywdzenie psychiczne, łącznie z podtypem.	Krzywdzenie psychiczne (KP) nie jest powszechnie uznawane przez profesjonalistów zajmujących się przemocą wobec dzieci. Z 18 elementów wybranych wcześniej przez ekspertów jako reprezentujących podtypy definicyjne krzywdzenia psychicznego tylko 4 większość respondentów uznała za zdecydowane krzywdzenie psychiczne. Autorzy twierdzą, że próżna definicyjna stanowi znacznie większą barierę dla zgłaszania krzywdzenia psychicznego w porównaniu do innych rodzajów KP i że profesjonaliści potrzebują więcej szkoleń na temat identyfikacji i zgłaszania KP.
Glaser, D.	How to deal with emotional abuse and neglect – Further development of a conceptual framework (FRAMEA)	2011	Oryginalne badanie w <i>Child Abuse & Neglect</i>	Opracowanie ram koncepcyjnych do rozpoznawania i zarządzania przemocą oraz zaniedbaniem emocjonalnym.	Przedstawiono informacje pochodzące z przeglądu literatury (nie określono metody), gdzie badano problemy z takimi definicjami jak: „nazwa jednostki”, „złe traktowanie, zaniedbanie lub oba”, „próg”, „dotkliwość”, „znęcanie się emocjonalne i uszczerbek na zdrowiu dokonany przez kogo?”, „intencjonalność” oraz „jakie formy krzywdzenia należy uwzględnić”.	Definicja robocza przemocy emocjonalnej i zaniedbania zaproponowana w tym artykule brzmi: „uporczywe, nie-fizyczne, szkodliwe interakcje opiekuna z dzieckiem, które obejmują zarówno popełnienie, jak i zaniechanie czynów”, a pięć kategorii szkodliwych interakcji opiekuna z dzieckiem określono w następujący sposób: „emocjonalna niedostępność, brak reakcji i zaniedbanie”; „wroga interakcja z dzieckiem, obwinianie, pomniejszanie wartości, odrzucanie lub traktowanie jako kozła ofiarnego”; „nieodpowiednie rozwojowo lub niespójne interakcje z dzieckiem”; „brak uznania indywidualności dziecka i granicy psychologicznej między rodzicem a dzieckiem”; oraz „niezachęcanie dziecka do socjalizacji w kontekście dziecięcym”.
Slep, A.M.S., Heyman, R.E., Snarr, J.D.	Child emotional aggression and abuse: Definitions and prevalence	2011	Oryginalne badanie w <i>Child Abuse & Neglect</i>	Po pierwsze, omówienie wcześniej opracowanych kryteriów (czyn plus wpływ) na definicję przemocy emocjonalnej wobec dziecka, porównanie jej do już istniejących definicji i zgłoszenie jej zastosowania w trzech badaniach. Po drugie, raportowanie wskaźników dotyczących agresji emocjonalnej i przemocy rodzica z wykorzystaniem wcześniej opracowanych kryteriów w dużym badaniu populacyjnym.	Po pierwsze, opisano opracowanie i przetestowanie kryteriów, łącznie z wynikami badań terenowych. Po drugie, dane z anonimowego badania sondażowego online pracowników Sił Powietrznych USA i ich małżonków (n = 52 780, z zastosowaniem wag, aby odzwierciedlali oni populację USA) przedstawiają rozpowszechnienie czynów zgłaszanych przez samych rodziców jako emocjonalnie agresywne z zastosowaniem wcześniej opracowanych kryteriów.	W badaniach dotyczących rozwoju i rozpowszechnienia zjawiska istniał wysoki poziom zgody co do wystąpienia przemocy emocjonalnej w stosunku do dziecka pomiędzy opiniami głównych oceniających a decyzjami terenowymi (96% poziom zgody, k = 0,89 oraz 90% poziom zgody, k = 0,73). Ogółem wynik sugeruje, że kryteria te można zastosować w warunkach rzeczywistych przy odpowiednim poziomie zgody pomiędzy oceniającymi. Co więcej, w badaniu sondażowym online częstość występowania i wzorce przemocy emocjonalnej były zgodne z oczekiwaniami i literaturą, co sugeruje, że opracowane kryteria mogą zostać zastosowane do danych z badań populacyjnych w celu zdefiniowania i oceny przemocy emocjonalnej wobec dzieci.

Autorzy	Tytuł badania	Rok	Typ publikacji	Cele badania	Metody i techniki badawcze	Kluczowe wnioski w odniesieniu do definicji KD
Trocme, N., Fallon, B., Maclaurin, B., Chamberland, C., Chabot, M., Esposito, T.	Shifting definitions of emotional maltreatment: An analysis child welfare investigation laws and practices in Canada	2011	Oryginalne badanie w <i>Child Abuse & Neglect</i>	Ocena różnic w reakcji na krzywdzenie emocjonalne w porównaniu z innymi formami krzywdzenia w kanadyjskim systemie opieki nad dzieckiem oraz zbadanie zakresu, do jakiego w ramach bardziej szczegółowej taksonomii dotyczącej krzywdzenia udaje się wychwycić różnicę pomiędzy krzywdzeniem psychicznym a problemami rodzinnymi, które mogą prowadzić do krzywdzenia.	Analiza ram prawnych w zakresie krzywdzenia emocjonalnego w całej Kanadzie oraz zbadanie i porównanie działań podejmowanych w Kanadzie z wykorzystaniem danych z lat 1998, 2003 i 2008, pochodzących z Canadian Incidence Study of Reported Child Abuse and Neglect (CIS).	Należy kłaść większy nacisk na rozróżnienie pomiędzy krzywdzeniem emocjonalnym a problemami rodzinnymi, które narażają dzieci na ryzyko wystąpienia krzywdzenia emocjonalnego.
Shpiegel, S., Simmel, C., Huang, C.C.	Emotional maltreatment reports in children: The influence of state statutes and co-occurring maltreatment	2013	Oryginalne badanie w <i>Child Abuse & Neglect</i>	Pomiar zmienności wskaźników krzywdzenia emocjonalnego w USA; zbadanie kontekstu takiej zmienności oraz wpływu, jaki na wyniki dotyczące skłonności miały różne czynniki prawne i demograficzne dotyczące populacji dziecięcej w odniesieniu do raportów, gdzie krzywdzenie emocjonalne stanowiło jedyny zarzut oraz kiedy było ono obecne wraz z przynajmniej jednym innym rodzajem domniemanego incydentu przemocy lub zaniedbania.	Porównanie wskaźników krzywdzenia emocjonalnego w szerokim oraz wąskim znaczeniu prawnym z wykorzystaniem danych z National Child Abuse and Neglect Data System (NCANDS).	W stanach stosujących szeroką definicję prawną był większy wskaźnik zarówno domniemanych, jak i faktycznych przypadków krzywdzenia emocjonalnego, ale tylko wtedy, gdy krzywdzenie emocjonalne było jedynym zgłoszonym rodzajem przemocy. Definicjom krzywdzenia emocjonalnego stosowanym w USA brakuje jasności i konsekwencji.
Zaniedbanie						
Friedman, E., Billick, S.B.	Unintentional child neglect: Literature review and observational study	2015	Oryginalne badanie w <i>Psychiatric Quarterly</i>	Nie sformułowano celów i zadań badania.	Przegląd literatury i badanie obserwacyjne dzieci i ich opiekunów przeprowadzone w rejonie Upper East Side na Manhattanie w Nowym Jorku.	W przeglądzie literatury podkreślono trudności związane z definiowaniem zaniedbania dziecka, łącznie z czynnikami kulturowymi oraz opóźnionymi skutkami zaniedbania emocjonalnego. W badaniu obserwacyjnym stwierdzono kilka przypadków, w których uznano opiekunów za osoby „nieumyślnie” zaniedbujące dziecko podczas przechodzenia przez jezdnię. Autorzy stwierdzili, że zajęcia dla rodziców mogą pomóc w rozwiązaniu problemu niezamierzonego zaniedbywania dzieci. Jednakże badanie obserwacyjne ma znaczne ograniczenia metodologiczne, w tym brak jasno określonych celów i zadań, słabą podstawę teoretyczną i projekt badania oraz brak wzmianki o względach etycznych czy zatwierdzeniu.
Rebbe, R.	What is neglect? State legal definitions in the United States	2018	Oryginalne badanie w <i>Child Maltreatment</i>	Porównanie stanowych definicji prawnych z operacjonalizacją zaniedbania według Fourth National Incidence Survey (NIS-4).	Przegląd i porównanie definicji prawnych zaniedbania stosowanych w różnych stanach USA.	W Stanach Zjednoczonych nie ma porozumienia co do tego, czym jest zaniedbanie. W większości stanów prawo koncentruje się na elementach zaniedbania fizycznego. Większość stanów w stosowanych definicjach nie uwzględnia wielu elementów z NIS-4, co jest szczególnie widoczne w przypadku takich podtypów, jak zaniedbanie edukacyjne i emocjonalne.

Autorzy	Tytuł badania	Rok	Typ publikacji	Cele badania	Metody i techniki badawcze	Kluczowe wnioski w odniesieniu do definicji KD
Scott, D.	Reporting fatal neglect in child death review	2020	Artykuł przeglądowy w <i>Trauma, Violence & Abuse</i>	Zidentyfikowanie wspólnego kontekstu i zrozumienie zgłaszania zaniedbania skutkującego śmiercią.	Przegląd zagadnień definicyjnych związanych z zaniedbaniem skutkującym śmiercią oraz porównanie praktyk zgłaszania wśród zespołów ds. oceny zgonów dzieci.	Istnieją różnice w zakresie definicji i operacjonalizacji zaniedbania skutkującego śmiercią w zależności od kontekstu, w którym są one stosowane. Jest możliwość poprawy definicji ryzyka i czynników chroniących przed wszystkimi przyczynami zgonu, łącznie z zaniedbaniem skutkującym śmiercią w ramach szerokiego podejścia do definiowania i zgłaszania przypadków zaniedbania skutkującego śmiercią w systemie opieki zdrowotnej.
Sierau, S., Resch, L., Michel, A., Horlich, J., Dehmel, S., Tsapos, N., ..., White, L.O.	Definition and description of neglect in childhood and adolescence [w języku niemieckim]	2014	Artykuł przeglądowy w <i>Monatsschrift für Kinderheilkunde</i>	Przedstawienie rekomendacji w zakresie kompleksowej oceny zaniedbania i jego podtypów, zaakcentowanie złożoności jego definicji i występowania oraz wyznaczenie granic w odniesieniu do innych form krzywdzenia.	Podsumowanie literatury empirycznej i prezentacja wstępnych danych z badania AMIS („analiza ścieżek od krzywdzenia w dzieciństwie do internalizacji objawów i zaburzeń u dzieci i nastolatków”), projekt badawczy na temat częstości występowania zaniedbania w próbie uzyskanej od Służb Ochrony Dzieci z Lipska w Niemczech (4–16 lat).	Zaniedbanie emocjonalne i fizyczne należy do najczęstszych form zaniedbania występujących w próbie AMIS. Słaba definicja zaniedbania emocjonalnego prawdopodobnie stanowi największe wyzwanie przy ocenie.
Wykorzystywanie seksualne dzieci (WSD)						
Lange, B.C.L., Condon, E.M., Gardner, F.	Defining child sexual abuse: Perspectives from mothers who experienced this abuse	2020	Oryginalny artykuł w <i>Child Abuse Review</i>	Ocena tego, jak matki, które doświadczyły WSD, definiują WSD, jak definicje WSD matek różnią się w zależności od ich cech osobowych oraz charakterystyka ich doświadczenia WSD.	35 matek z Wielkiej Brytanii i Irlandii udzieliło odpowiedzi w kwestionariuszu online. Wszystkie doświadczyły WSD.	Poza sześcioma wszystkie matki uwzględniły w swoich definicjach kontaktowe i bezkontaktowe formy WSD, a pozostałe sześć uznało pewne formy bezkontaktowego znęcania się za WSD, kiedy zostały zapytane o określone czyny (np. dorosły ogląda pornografię z dzieckiem). Matki dyskutowały o tym, jaki powinien być wiek i różnica wieku między dzieckiem a sprawcą, aby czyn został uznany za WSD. Nie tylko sam czyn, ale także kontekst znęcania się uznano za ważny (np. matka albo inna osoba dorosła całuje dziecko w usta). Podczas opracowywania spójnych definicji WSD należy angażować w ten proces osoby, które doświadczyły WSD.
Linde-Krieger, L., Moon, C., Yates, T.	The implications of self-definitions of child sexual abuse for understanding socioemotional adaptation in young adulthood	2021	Oryginalny artykuł w <i>Journal of Child Sexual Abuse</i>	Ocena związku pomiędzy obiektywnym WSD („behawioralnie określone opisy kontaktu seksualnego pomiędzy dzieckiem poniżej 17. roku życia a osobą starszą o pięć lat lub więcej”) oraz subiektywnych definicji zdarzeń WSD przedstawianych przez ofiary: czy sama ofiara zidentyfikowała wydarzenie jako przemoc (grupa zgodna co do WSD) czy nie (grupa niezgodna co do WSD).	Próba badawcza studentów studiów licencjackich w Kalifornii (n = 2195; 63,8% kobiety; 36,2% mężczyźni, wiek mężczyzn = 19,5, SD = 1,52).	Większość ofiar WSD samodefiniowała doświadczenia jako przemoc (zgodność 77%), ale prawie 25% tego nie robiło (23% niezgodność). Definicje znęcania się stosowane przez badaczy wskazują na inny wskaźnik występowania WSD niż przemocy zdefiniowanej przez ofiary.

Autorzy	Tytuł badania	Rok	Typ publikacji	Cele badania	Metody i techniki badawcze	Kluczowe wnioski w odniesieniu do definicji KD
Mathews, B., Collin-Vézina, D.	Child sexual abuse: Toward a conceptual model and definition	2019	Artykuł przeglądowy w <i>Trauma, Violence & Abuse</i>	Ocena i analiza definicji wykorzystywania seksualnego dzieci (WSD) stosowanych w badaniach, dokumentach dotyczących polityki, literaturze z zakresu nauk społecznych w USA, Kanadzie i Australii. W oparciu o przegląd przygotowywany jest model koncepcyjny WSD.	Przegląd literatury i analiza koncepcyjna skupiona wokół trzech kluczowych pojęć (dziecko, seksualne, przemoc).	Przegląd dotyczy bardzo odmiennych koncepcji WSD stosowanych w różnych obszarach. Autorzy zidentyfikowali trzy wymiary zróżnicowania koncepcyjnego: 1) definicja konstruktu WSD; 2) definicja czynów, które stanowią WSD; 3) natura wyrażonej zgody. Przedstawiono koncepcyjny model WSD, w którym wymagana jest obecność czterech czynników, aby czyn/doświadczenie zostało sklasyfikowane jako WSD: 1) osoba musi być dzieckiem; 2) brak jest prawdziwej zgody; 3) czyn musi być seksualny; 4) czyn musi stanowić przemoc. Autorzy podają przykłady klasyfikacji zawierającej podstawowe przypadki, przypadki zdecydowanie wykluczone oraz przypadki złożone.
Parra-Barrera, S.M., Sánchez-Fuentes, M., Fuertes-Iglesias, C., Boldova, M.A	Sexual abuse vs sexual freedom? A legal approach to the age of sexual consent in adolescents in Spanish-speaking countries	2021	Oryginalne badanie w <i>International Journal of Environmental Research & Public Health</i>	Analiza systemu prawnego w zakresie wieku przyzwolenia dla małoletnich w krajach hiszpańskojęzycznych oraz zbadanie, czy system prawny w krajach hiszpańskojęzycznych przewiduje jakąś klauzulę „Romea i Julii”, która chroni wolność seksualną nastolatków.	Analiza aktualnych kodów przestępstw stosowanych w 21 krajach hiszpańskojęzycznych.	Wiek przyzwolenia jest różny w różnych krajach: WSD zdefiniowano jasno jako przemoc, do której dochodzi przed ukończeniem 13., 14., 15., 16. lub 18. roku życia. Tylko sześć krajów posiada klauzulę „Romea i Julii”, która chroni wolność seksualną nastolatków.
Scoglio, A.A.J., Kraus, S.W., Saczynski, J., Jooma, S., Molnar, B.E.	Systematic review of risk and protective factors for re-victimization after child sexual abuse	2021	Przegląd systematyczny w <i>Trauma, Violence, & Abuse</i>	Synteza badań ewentualnego ryzyka i czynników chroniących, które mogą wyjaśniać stwierdzone powiązanie pomiędzy wykorzystywaniem seksualnym dzieci a przyszłą wiktymizacją.	Systematyczny przegląd literatury.	Czynniki ryzyka obejmowały krzywdzenie współwystępujące w domu, ryzykowne zachowania seksualne (zwłaszcza wśród nastolatków), zespół stresu pourazowego, deregulację emocji oraz inne niedostosowane strategie postępowania. Zidentyfikowano tylko jeden czynnik ochronny: zauważalna opieka rodzicielska. Istniała znaczna zmienność co do definicji i pomiarów, zarówno wykorzystywania seksualnego dzieci, jak i wiktymizacji dorosłych.
Vaillancourt-Morel, M.P., Godbout, N., Bédard, M.G., Charest, É., Briere, J., Sabourin, S.	Emotional and sexual correlates of child sexual abuse as a function of self-definition status	2016	Oryginalne badanie w <i>Child Maltreatment</i>	Porównanie normatywnych, obiektywnych definicji prawnych WSD z subiektywnymi autodefinicjami opartymi na percepcji.	Kwestionariusz online przeprowadzony na reprezentatywnej próbie francuskojęzycznych dorosłych z Kanady (n = 1472).	Rozpowszechnienie WSD zdefiniowanego prawnie i zdefiniowanego samodzielnie znacznie się różniło: rozpowszechnienie WSD zdefiniowanego prawnie było na poziomie 21,3% dla kobiet i 19,6% dla mężczyzn, podczas gdy WSD zdefiniowane samodzielnie dotyczyło 7,1% kobiet i 3,8% mężczyzn. Badacze i praktycy muszą zająć się zarówno kryteriami definicji WSD opartymi na prawie, jak i perspektywą subiektywną jednostki.

Autorzy	Tytuł badania	Rok	Typ publikacji	Cele badania	Metody i techniki badawcze	Kluczowe wnioski w odniesieniu do definicji KD
Ogólne/różne rodzaje KD						
Calheiros, M.M., Monteiro, M.B., Patrício, J.N., Carmona, M.	Defining child maltreatment among lay people and community professionals: exploring consensus in ratings of severity	2016	Oryginalne badanie w <i>Journal of Child & Family Studies</i>	Pierwsza część (jakościowa) dwuczęściowego badania ma na celu analizę koncepcji przemocy wśród niespecjalistów oraz wykwalifikowanych pracowników socjalnych i stworzenie definicji operacyjnych poprzez ich integrację. Druga część badania (ilościowa) ma na celu stworzenie skali nasilenia celem charakterystyki incydentów przemocy.	Najpierw przeprowadzono analizę koncepcji stosowanych przez niespecjalistów (n = 123 wywiady) oraz pracowników socjalnych (n = 9 corocznych raportów statystycznych przygotowywanych przez pracowników opieki społecznej i służby zdrowia) z wykorzystaniem analizy tematycznej treści. Wśród 1235 jednostek zapisu (słów lub wyrazów) wyróżniono 6 typów i 20 podtypów przemocy: przemoc fizyczna i psychiczna; krzywdzenie edukacyjne; zaniedbanie – brak opieki fizycznej; zaniedbanie – brak nadzoru; wykorzystywanie seksualne. Następnie przetestowano skalę nasilenia obejmującą 4 stopnie nasilenia, wykorzystując kwestionariusz przeprowadzony na próbie 159 pracowników społecznych i pracowników służby zdrowia.	Charakter i nasilenie czynów reprezentujących przemoc fizyczną oraz wykorzystywanie seksualne stanowiły aspekty, co do których była największa zgoda, tj. w porównaniu do przemocy psychicznej i zaniedbania były podobnie definiowane przez niespecjalistów i pracowników socjalnych. Autorzy podkreślają zmienność tego, w jaki sposób zgłoszenia wstępne z poziomu społeczności definiują zachowania przemocowe ze strony rodzica.
Campbell, K.A., Wood, J.N., Lindberg, D.M., Berger, R.P.	A standardized definition of near-fatal child maltreatment: Results of a multidisciplinary Delphi process	2021	Oryginalne badanie w <i>Child Abuse & Neglect</i>	Stworzenie szeroko akceptowanej definicji krzywdzenia dziecka blisko spowodowania śmierci, którą można zastosować w praktyce, polityce i badaniach naukowych.	Zmodyfikowany proces Delphi obejmujący multidyscyplinarny panel ekspertów (pięciu pediatrów – specjalistów w zakresie znechania się nad dziećmi, czterech pediatrów – specjalistów w zakresie intensywnej terapii, czterech pediatrów – specjalistów medycyny ratunkowej, czterech pracowników służb opieki nad dzieckiem, trzech badaczy dobrostanu dzieci oraz trzech badaczy urazów/zgonów dziecięcych) celem uzgodnienia wspólnej definicji krzywdzenia dziecka bliskiego spowodowania śmierci.	Definicja krzywdzenia dziecka bliskiego spowodowania śmierci obejmowała dysfunkcję krążeniowo-płucną zagrażającą życiu i przypisywaną podejrzeniu przemocy lub zaniedbania. Wymagane są określone objawy fizyczne: niewydolność oddechowa wymagająca intubacji oraz wentylacji mechanicznej; niewydolność oddechowa wymagająca podania leków celem odwrócenia zatrucia drogą pokarmową; arytmia serca z resuscytacją krążeniowo-oddechową lub bez.

Autorzy	Tytuł badania	Rok	Typ publikacji	Cele badania	Metody i techniki badawcze	Kluczowe wnioski w odniesieniu do definicji KD
Jackson, Y., McGuire, A., Tunno, A., Makanui, A.	A reasonably large review of operationalization in child maltreatment research: Assessment approaches and sources of information in youth samples	2019	Artykuł przeglądowy w <i>Child Abuse & Neglect</i>	Przegląd podejścia do pomiarów KD, podsumowanie źródła informacji na temat KD oraz techniki oceny lub operacjonalizacji stosowane do wychwycenia historii przemocy wobec dzieci i/lub zaniedbania.	Przegląd literatury w oparciu o komputerowe przeszukiwanie literatury publikowanej w trzech recenzowanych czasopismach (<i>Child Abuse & Neglect</i> ; <i>Journal of Traumatic Stress</i> ; <i>Child Maltreatment</i>) przez okres 10 lat. W procesie wyboru badania dostosowano wytyczne PRISMA.	Najszerzej badanym aspektem krzywdzenia był jego rodzaj, a potem kolejno: nasilenie, częstość występowania i chroniczność. W większości recenzowanych badań dokonywano pomiarów wielu rodzajów KD. Najpowszechniejszą metodą oceny były kwestionariusze, a następnie streszczenia przeglądu przypadków.
Kosher, H., Ben-Arieh, A.	Children's participation: A new role for children in the field of child maltreatment	2020	Oryginalny artykuł w <i>Child Abuse & Neglect</i>	Ocena pięciu aspektów uczestnictwa dziecka w obszarze badań nad krzywdzeniem dziecka; jednym z nich jest uczestnictwo dziecka w definiowaniu zjawiska krzywdzenia.	Przegląd literatury.	Autorzy twierdzą, że KD jest zjawiskiem definiowanym przez dorosłych, a dzieci jako potencjalne i faktyczne ofiary nie są uważane za istotne źródło wiedzy. Autorzy wzywają do uwzględnienia perspektywy dzieci we wszystkich rozważaniach dotyczących definicji KD.
Leeb, R.T., Fluke, J.D.	Child maltreatment surveillance: Enumeration, monitoring, evaluation and insight	2015	Komentarz w <i>Health Promotion and Chronic Disease Prevention in Canada: Research, Policy and Practice</i>	n/d	n/d	Autorzy dyskutują nad wyzwaniami związanymi z nadzorem epidemiologicznym KD. Twierdzą, że zróżnicowanie w definiowaniu KD w obrębie i pomiędzy krajami skutkuje niedoszacowaniem rozpowszechnienia KD. Również uważają, że brak spójnych definicji KD oraz systematycznego podejścia do zbierania danych nie pozwala na ocenę rozmiaru i charakteru KD. Stworzenie zgodnych definicji KD stanowi wyzwanie w złożonym środowisku planowania polityki, gdzie jest wielu interesariuszy z różnych sektorów.
Mathews, M., Pacella, R., Dunne, M., Simunovic, M., Marston, C.	Improving measurement of child abuse and neglect: A systematic review and analysis of national prevalence studies	2020	Artykuł dotyczący przeglądu systematycznego w <i>PloS One</i>	Ocena krajowych badań rozpowszechnienia krzywdzenia dzieci oraz krytyczne spojrzenie na ich metodologię celem wykorzystania tych informacji do planowania przyszłych badań.	Przegląd systematyczny najbardziej kompleksowych krajowych badań rozpowszechnienia wszystkich pięciu lub przynajmniej czterech rodzajów krzywdzenia dzieci.	W ramach przeglądu zidentyfikowano 30 badań z 22 krajów. Różniły się one znacznie pod względem rodzaju oraz niezawodności metodologii. Za pomocą niektórych instrumentów można uzyskać więcej szczegółów na temat charakterystyki krzywdzenia, łącznie z jego charakterem, częstością występowania oraz związkiem pomiędzy dzieckiem a sprawcą. Ogólnie podejście do przemocy fizycznej i wykorzystywania seksualnego według danych odzwierciedla koncepcje utrwalone w literaturze naukowej, chociaż podejście do konstruktów i operacjonalizacji przemocy emocjonalnej oraz zaniedbania zostało w większości uznane za suboptymalne.
Mehta, D., Kelly, A.B., Laurens, K.R., Haslam, D., Williams, K.E., Walsh, K., ..., Mathews, B.	Child maltreatment and long-term physical and mental health outcomes: An exploration of biopsychosocial determinants and implications for prevention	2021	Artykuł przeglądowy w <i>Child Psychiatry & Human Development</i>	Ocena wyzwań w epidemiologii KD, przegląd czynników ryzyka i ochrony przed KD, przegląd podejść do zapobiegania KD opartych na dowodach oraz przedstawienie rekomendacji w zakresie podejścia opartego na dowodach celem redukcji rozpowszechnienia KD i poprawy wyników dzieci, które doświadczają KD.	Przegląd literatury.	W przeglądzie zdefiniowano pięć rodzajów KD (przemoc fizyczna, psychiczna, wykorzystywanie seksualne, zaniedbanie oraz narażenie na przemoc ze strony intymnego partnera). Autorzy sugerują, że istnieje rosnący konsensus co do definicji każdego rodzaju KD dzięki bardziej niezawodnym modelom konceptualnym, ale to twierdzenie nie zostało dalej rozwinięte. Autorzy uważają, że kluczowym wyzwaniem przy szacowaniu KD jest pogodzenie rozbieżności pomiędzy danymi oficjalnymi, badaniami z udziałem informatorów i badaniami samoopisowymi. Wskazali oni również, że wyjaśnieniem znacznych różnic w rozpowszechnieniu KD pomiędzy badaniami są ograniczenia metodologiczne (np. brak danych psychometrycznych). Autorzy zalecili zastosowanie wiarygodnych i poprawnych pomiarów KD, ponieważ dane o rozpowszechnieniu KD mają wpływ na politykę oraz programy zapobiegania i interwencji w przypadku KD.

Autorzy	Tytuł badania	Rok	Typ publikacji	Cele badania	Metody i techniki badawcze	Kluczowe wnioski w odniesieniu do definicji KD
Moody G., Cannings-John, R., Hood, K., Kemp, A., Robling, M.	Establishing the international prevalence of self-reported child maltreatment: A systematic review by maltreatment type and gender	2018	Artykuł przeglądowy w <i>BMJ Public Health</i>	Ustalenie wskaźników rozpowszechnienia krzywdzenia zgłaszanego samodzielnie oraz zbadanie, w jaki sposób różnice metodologiczne (łącznie z różnicami w definicjach) mogą wyjaśniać różnice w danych dotyczących rozpowszechnienia.	Przegląd literatury na temat rozpowszechnienia KD zgłaszanego samodzielnie w ciągu życia ofiary. Wyszukiwanie objęło elektroniczne bazy danych oraz literaturę pochodzącą z różnych organizacji. Autorzy dokonali przeglądu 337 raportów z badań i przedstawili 342 szacunki dotyczące rozpowszechnienia.	W odniesieniu do definicji autorzy stwierdzają, że jasna definicja krzywdzenia dziecka stanowi podstawę szacunków i porównań dotyczących rozpowszechnienia. Co więcej, zgłoszone samodzielnie przez uczestników pomysły co do tego, co stanowi krzywdzenie, są zróżnicowane. Ma to wpływ na wskaźniki rozpowszechnienia opracowywane na podstawie zgłoszeń samodzielnych, zwłaszcza jeśli nie zadaje się pytań o opis behawioralny lub bezpośrednio doświadczania. Dodatkowo kontekst kulturowy i nakładające się na siebie formy krzywdzenia mogą utrudniać opracowanie definicji. Należy zachować ostrożność przy interpretacji wskaźników krzywdzenia dzieci zgłoszonego samodzielnie, częściowo z powodu różnic w definiowaniu krzywdzenia.
Schilling, S., Christian, C.W.	Child physical abuse and neglect	2014	Artykuł przeglądowy w <i>Child & Adolescent Psychiatric Clinics of North America</i>	Podsumowanie epidemiologii dotyczącej fizycznego znęcania się i zaniedbywania w USA, a także czynników ryzyka, definicji, wyników klinicznych, strategii terapeutycznych, wyzwań, rekomendacji dla podmiotów świadczących usługi zdrowotne oraz przyszłych kierunków zapobiegania i interwencji w zakresie KD.	Przegląd literatury.	W przeglądzie nie przedstawiono definicji fizycznego znęcania się, ale opisano najczęstsze obrażenia będące skutkiem przemocy fizycznej. Zaniedbanie zostało zdefiniowane jako sytuacja, w której podstawowe potrzeby dziecka nie zostały spełnione w sposób wystarczający (zidentyfikowano dziewięć podstawowych potrzeb). Opisano je jako zjawisko heterogeniczne o zmienności w zakresie rodzajów, nasilenia, chroniczności oraz wyników. Autorzy stwierdzili, że przemoc i zaniedbywanie dzieci znacznie się różnią w zależności od prawodawstwa danego stanu USA, co prowadzi do niekonsekwencji w interpretacji. Zaproponowali oni również, że może dojść do utrudnienia konsekwentnego i właściwego zgłaszania z powodu subiektywności definicji przemocy wobec dziecka w prawodawstwie niektórych stanów.
Schom, A.C., Jamet, L. Oui, A.	Domestic child abuse: Definitions of an equivocal concept	2019	Artykuł przeglądowy w <i>Bulletin Épidémiologique Hebdomadaire</i>	Przegląd badań i praktyki związanej ze znęcaniem się nad dziećmi w rodzinie.	Przegląd literatury francuskiej z wykorzystaniem kilku baz danych do wyszukiwania słów kluczowych związanych z przemocą wobec dzieci w rodzinie. Autorzy dodali kryteria wyboru, aby wyodrębnić ostateczną liczbę badań.	Autorzy uznali, że charakterystyka KD w rodzinie jest niejasna oraz że nie istnieje zgodna definicja w badaniach naukowych ani w obszarach praktyki. W przeglądzie przedstawiono dowody na istnienie dwóch podejść do konceptualizacji tego konstruktu: podejście kateryczne (kwalifikujące i definiujące przemoc) oraz podejście kompleksowe (opisujące i definiujące zjawisko KD w rodzinie).

2.2. Ekstrakcja i analiza danych

Do analizy danych wykorzystano analizę tematyczną. Analiza tematyczna to metoda identyfikacji i opisywania wzorców w zbiorze danych (Braun i Clarke, 2006). Przyjęto podejście „książki kodowej” do analizy tematycznej, wykorzystując ustrukturyzowane ramy kodowania oraz wielu koderów do generowania tematów i kategoryzowania artykułów uwzględnionych w ramach tych obszarów (Braun i Clarke, 2019; Braun, Clarke, Terry i Hayfield, 2018). Opisowe podsumowanie każdego badania zostało opracowane i udostępnione wszystkim członkom zespołu badawczego w celu zapoznania ich z danymi oraz ułatwienia analizy. Następnie, aby zidentyfikować zagadnienia powtarzające się i unikalne, zastosowano następujący proces:

1. *Tworzenie ram wstępnych*: Dwóch badaczy (LEC i TL) dokonało dokładnego przeglądu wszystkich uwzględnionych badań i podsumowań opisowych. Stworzono wstępne ramy tematyczne oparte na szerokich podstawowych obszarach badań.
2. *Wyszukiwanie i nazywanie tematów*: Badacze przypisali każde badanie do co najmniej jednego głównego tematu w obrębie ram tematycznych. Tematy nie wykluczały się wzajemnie, tj. badanie można było zaklasyfikować do więcej niż jednego tematu. Na tym etapie badacze omawiali ramy tematyczne i włączali nowe tematy, zmieniali nazwy lub wykluczali istniejące tematy oraz identyfikowali podtematy.
3. *Końcowy przegląd badań*: Po uzyskaniu ostatecznych ram tematycznych tematy przypisane do każdego badania były niezależnie zatwierdzane przez czterech członków zespołu badawczego (LEC, TL, GO i DL). Omawiano i wspólnie rozwiązywano rozbieżności.

3. Wyniki

Wśród wybranych 25 badań, wcześniej opublikowanych w recenzowanych czasopismach, 10 z nich stanowiły przeglądy lub syntezy narracyjne, 14 – badania oryginalne, a jedno było komentarzem. W siedmiu z oryginalnych badań zastosowano metodologię ilościową. Większość badań koncentrowała się na konkretnym podtypie KD, a siedem z nich dotyczyło KD jako jednolitej koncepcji lub wielu podtypów KD jednocześnie. Artykuły omawiały problematykę w krajach anglojęzycznych i europejskich, z wyjątkiem jednego, w którym skupiono się konkretnie na grupie 21 państw hiszpańskojęzycznych (Parra-Barrera, Sánchez-Fuentes, Fuertes-Iglesias i Boldova, 2021). Streszczenia wszystkich badań zostały napisane w języku angielskim, a pełen tekst artykułu w języku angielskim był dostępny dla wszystkich oprócz dwóch (jednego w języku niemieckim, a drugiego – w języku francuskim,

dla których członkowie zespołu badawczego przygotowali tłumaczenie i podsumowanie). Tabela 1 zawiera kluczowe informacje na temat uwzględnionych badań. Dzięki analizie tematycznej udało się uzyskać ostateczne ramy dla trzech głównych tematów i w odpowiedni sposób przedstawić wyniki.

3.1. Strategie klasyfikacji i definiowania KD

3.1.1. Tworzenie nowych konceptualizacji

W czterech artykułach opisano próby stworzenia nowej konceptualizacji lub kryteriów dla określonego podtypu przemocy. Campbell, Wood, Lindberg i Berger (2021), Mathews i Collin-Vézina (2019), Glaser (2011) oraz Slep, Heyman i Snarr (2011) wykorzystali różne metody (metodę delficką, przegląd literatury, analizę pojęciową oraz badania rozwoju i rozpowszechnienia zjawiska), aby opracować definicje lub konceptualizacje (odpowiednio): znęcania się bliskiego spowodowania śmierci, wykorzystywania seksualnego dzieci, przemocy emocjonalnej i zaniedbywania dzieci oraz wykorzystywania emocjonalnego dzieci. Jedno z najbardziej kompleksowych przedsięwzięć przeprowadzili Mathews i Collin-Vézina (2019), którzy w oparciu o obszerny przegląd i analizę literatury przedstawili konceptualizację i ramy klasyfikacyjne WSD wraz z przykładami operacyjnymi przypadków podstawowych, wyraźnie wykluczonych i złożonych. Warto zauważyć, że tylko jedno z badań opisywało proces testowania lub walidacji opracowanych definicji – oryginalne badanie przeprowadzone przez Slep i in. (2011), w którym zaprezentowano wyniki wieloetapowego podejścia do prawdziwości treści i użyteczności wcześniej opracowanych kryteriów przemocy emocjonalnej wobec dzieci.

3.1.2. Integracja zdroworozsądkowych definicji, perspektywy dziecka i ofiary z definicjami technicznymi

W sześciu artykułach uznano wagę integracji definicji niespecjalistów z bardziej technicznymi definicjami i klasyfikacjami podczas próby zdefiniowania KD. W trzech oryginalnych badaniach podkreślono, jak ważne jest uwzględnienie autodefinicji ofiar (Lange, Condon i Gardner, 2020) oraz postrzeganie krzywdzenia dzieci przez niespecjalistów (Calheiros, Monteiro, Patrício i Carmona, 2016) i definicje podawane przez same dzieci (Kosher i Ben-Arieh, 2020). Kosher i Ben-Arieh (2020) argumentują, że perspektywa dziecka powinna zostać uwzględniona w rozważaniach definicyjnych „nie jako zamiennik perspektywy dorosłych, ale jako ich uzupełnienie”,

co pomogłoby nam lepiej zrozumieć i zapobiegać KD. Ponadto, w oparciu o przegląd literatury dotyczącej badań samoopisowych nad KD, Moody, Cannings-John, Hood, Kemp i Robling (2018) podkreślają, w jaki sposób subiektywne koncepcje KD mogą się różnić (np. ze względu na międzypokoleniowe zmiany postaw i różnice kulturowe), wskazują też na potrzebę przyjęcia behawioralnych opisów KD w definicjach stosowanych w badaniach samoopisowych. W podobnym duchu wyniki dwóch oryginalnych badań (Linde-Krieger, Moon i Yates, 2021; Vaillancourt-Morel i in., 2016) wykazały, w jaki sposób uproszczone pytania przesiewowe o WSD bez opisowych definicji behawioralnych mogą prowadzić do dużego odsetka wyników fałszywie ujemnych; w tych badaniach szacunki dotyczące WSD zdefiniowanego przez badaczy lub zdefiniowanego prawnie były znacznie wyższe w porównaniu z przypadkami WSD zdefiniowanego samodzielnie. Definicje uwzględniające różnice w postrzeganiu przez niespecjalistów rzadko testowano empirycznie, za wyjątkiem Calheiros i in. (2016), którzy stworzyli skalę nasilenia obejmującą cztery stopnie nasilenia KD i przetestowali ją za pomocą kwestionariusza przeprowadzonego na próbie 159 pracowników socjalnych i pracowników służby zdrowia.

3.2. Wyzwania lub trudności w definiowaniu określonych typów KD

3.2.1. Szczególne wyzwania związane z definiowaniem WSD

W trzech artykułach omówiono konkretne wyzwania związane z definiowaniem WSD (Mathews i Collin-Vézina, 2019; Parra-Barrera i in., 2021; Scoglio, Kraus, Saczynski, Jooma i Molnar, 2021). Mathews i Collin-Vézina (2019) stwierdzają, że o trudności zadania świadczą zasadniczo odmienne definicje przyjęte przez czołowych światowych badaczy rozpowszechnienia WSD, różne podejścia do konceptualizacji WSD przez organizacje odpowiedzialne za międzynarodową politykę w tym zakresie, a także znaczne rozbieżności w ramach odmiennych systemów prawnych.

Niedawny przegląd systematyczny 25 badań analizujących czynniki ryzyka i czynniki chroniące przed ponowną wiktylizacją po doświadczeniu WSD ujawnił dużą zmienność w definicjach i pomiarach WSD (Scoglio i in., 2021). Definicje różniły się znacznie, szczególnie w zależności od wieku. Zmienność tę częściowo przypisano różnicom w przepisach dotyczących wieku przyzwolenia w różnych stanach i krajach, niemniej autorzy podkreślili potrzebę ujednolicenia definicji WSD w celu ułatwienia prawidłowego i spójnego pomiaru w badaniach naukowych. Wreszcie Parra-Barrera i in. (2021) podkreślili, że niespójności w aspektach prawnych, takich

jak wiek przyzwolenia oraz różnica wieku lub władzy pomiędzy ofiarą a sprawcą, stanowią dodatkową trudność w osiągnięciu konsensusu co do definicji WSD.

3.2.2. Szczególne wyzwania związane z definiowaniem zaniedbania

Cztery badania koncentrowały się na definicji zaniedbania dzieci (Friedman i Billick, 2015; Rebbe, 2018; Scott, 2020; Sierau i in., 2014). Rebbe (2018) przeprowadził analizę treści w Stanach Zjednoczonych, aby porównać definicje prawne zaniedbania w 50 stanach USA z operacjonalizacją zaniedbania w Fourth National Incidence Survey (krajowe badanie występowania WSD) (NIS-4, 2010). Analiza ta wykazała, że poza podstawowymi elementami definicyjnymi dotyczącymi braku zapewnienia podstawowych potrzeb nie ma zgody między stanami co do tego, co należy uwzględnić w definicji zaniedbania. Scott (2020) przeprowadził przegląd literatury i porównanie praktyk Child Death Review Team (CDRT – Zespół ds. Oceny Zgonów Dzieci) w Nowej Południowej Walii w Australii, aby ocenić podejście do definiowania i zgłaszania zaniedbania skutkującego śmiercią. Badanie wykazało, że definicje takiego zaniedbania obejmują przedział od konkretnych i wąskich do szerokich i włączających, w zależności od kontekstu, w którym są operacjonalizowane. Na przykład definicje prawne są bardziej szczegółowe pod względem działań prowadzących do śmierci i generalnie bardziej „skoncentrowane na sprawcy”, podczas gdy definicje służb ochrony dzieci są zazwyczaj szersze, z naciskiem na poziom krzywdy doświadczanej przez dziecko i identyfikację progu interwencji.

W swoim oryginalnym badaniu przeprowadzonym w Niemczech Sierau i in. (2014) stwierdzili, że zaniedbanie emocjonalne i fizyczne były najczęstszymi formami zaniedbania, a ze względu na słabą definicję zaniedbania emocjonalnego ocena tego podtypu prawdopodobnie stanowi największe wyzwanie. Wreszcie przegląd literatury dokonany przez Friedmana i Billicka (2015) podkreśla trudności w definiowaniu zaniedbywania dzieci, w tym różnice kulturowe i przekonania oraz opóźnione skutki zaniedbywania emocjonalnego.

3.2.3. Szczególne wyzwania związane z definiowaniem emocjonalnego/psychicznego KD

W pięciu badaniach omówiono wyzwania związane z definicją emocjonalnego/psychicznego KD (Baker, Brassard i Rosenzweig, 2021; Glaser, 2011; Shpiegel, Simmel i Huang, 2013; Slep i in., 2011; Trocmé i in., 2011). Glaser (2011) dokonał przeglądu literatury na temat kilku aspektów definicji emocjonalnego znęcania się

i zauważył, że „emocjonalne znęcanie się i zaniedbanie” jest znane pod różnymi nazwami w różnych krajach, jurysdykcjach i w literaturze. Na przykład przemoc emocjonalna i emocjonalne zaniedbanie są czasami traktowane jako odrębne jednostki, podczas gdy w niektórych przypadkach „krzywdzenie psychiczne” jest stosowane jako termin ogólny, przy czym określeń „emocjonalny” i „psychiczny” używa się zamiennie. Slep i in. (2011) opracowali i przetestowali definicję operacyjną „znęcania się emocjonalnego nad dzieckiem”, podkreślając, że toczy się debata na temat tego, czy znęcanie się emocjonalne nad dzieckiem powinno być definiowane wyłącznie na podstawie działań rodzicielskich oraz incydentów powtarzających się w czasie. Według autorów przemoc emocjonalna jest prawdopodobnie tym rodzajem przemocy, którego definicja najbardziej się różni pomiędzy kulturami. W badaniu zastosowano dwa kryteria operacjonalizacji nadużyć emocjonalnych: 1) nieprzypadkowe działanie(-a), takie jak upokarzanie dziecka, grożenie bezpośrednim skrzywdzeniem lub nadmierne dyscyplinowanie dziecka (z wyłączeniem przypadków przemocy fizycznej i seksualnej); 2) niekorzystny wpływ na dobrostan psychiczny dziecka.

W niedawnym badaniu wśród interdyscyplinarnej grupy specjalistów przeprowadzono ankietę w zakresie KD na temat ich poglądów dotyczących definicji „psychicznego znęcania się”, zatwierdzonej przez American Professional Society on the Abuse of Children (ASPAC) (Baker i in., 2021). Tylko 4 z 18 elementów uwzględnionych w definicji ASPAC większość respondentów zidentyfikowała jako te, które zdecydowanie reprezentują krzywdzenie psychiczne (ang. *psychological maltreatment*). Autorzy zalecają opracowanie modelowej definicji psychicznego znęcania się w celu zwiększenia wiarygodności identyfikacji.

Shpiegel i in. (2013) zbadali związek między definicjami ustawowymi w USA a zgłaszanymi wskaźnikami „emocjonalnego krzywdzenia”. Autorzy stwierdzili, że liczba zarówno domniemanych, jak i potwierdzonych zgłoszeń była znacznie wyższa w stanach, gdzie stosuje się szersze definicje krzywdzenia emocjonalnego. Wreszcie Trocmé i in. (2011) przeprowadzili przegląd ustawodawstwa i praktyk dochodzeniowych w zakresie dobrostanu dzieci w Kanadzie, wykorzystując dane Canadian Incidence Study of Reported Child Abuse and Neglect (CIS) z lat 1998, 2003 i 2008. Jednym z założeń było zbadanie, czy wprowadzenie bardziej szczegółowej taksonomii w celu zdefiniowania „emocjonalnego krzywdzenia” pomogło odróżnić znęcanie się emocjonalne od „problemów rodzinnych, które mogą prowadzić do emocjonalnego znęcania się”. Bardziej szczegółowa taksonomia wprowadzona w roku 2008 ponownie doprowadziła do zaakcentowania konkretnych zachowań opiekunów przy tworzeniu definicji i w efekcie nastąpił spadek wskaźnika udowodnionego krzywdzenia emocjonalnego w latach 2003–2008. Zdaniem autorów badanie dostarcza

pewnych dowodów na to, że możliwe jest rozróżnienie między krzywdzeniem emocjonalnym, do którego doszło, a sytuacjami, w których problemy rodzinne wskazują na znaczne ryzyko krzywdzenia emocjonalnego w kontekście dobrostanu dzieci.

3.3. Implikacje klasyfikacji i definicji KD w świecie rzeczywistym

W dziesięciu artykułach badacze omówili rzeczywiste implikacje klasyfikacji i definicji KD w trzech obszarach, takich jak: 1) badania naukowe i szacunki dotyczące rozpowszechnienia; 2) zgłaszanie i interwencje; 3) nadzór, trendy, zapobieganie i kształtowanie polityki.

3.3.1. Implikacje dla badań i szacunków częstości występowania

W swoim komentarzu Leeb i Fluke (2015) przypisują niezgłaszanie wszystkich przypadków i niedoszacowanie rozpowszechnienia KD różnorodności definicji stosowanych do rejestrowania KD w systemach społecznych i prawnych. Podobnie Moody i in. (2018) zasugerowali, że wielość definicji KD w recenzowanych badaniach tłumaczyła w niektórych przypadkach znaczne różnice w częstości występowania KD zgłaszanego przez same ofiary na całym świecie. Brak wspólnych kryteriów i progów definiowania KD został także zidentyfikowany jako główne ograniczenie w tworzeniu porównywalnych statystyk w przeglądzie publikowanej literatury francuskojęzycznej na temat przemocy wobec dzieci w rodzinie (Schom, Jamet i Oui, 2019). Mathews i Collin-Vézina (2019) argumentowali, że różnorodność definicji WSD może wyjaśniać szeroki zakres wskaźników rozpowszechnienia zgłaszanych w badaniach epidemiologicznych. Autorzy zidentyfikowali też brak zgodnej definicji WSD jako główną przeszkodę we wspólnym rozwijaniu wiedzy na temat trendów co do rozpowszechnienia w czasie.

W dwóch artykułach omówiono, w jaki sposób złożoność i różnorodność definicji KD może negatywnie wpływać na właściwości psychometryczne instrumentów stosowanych do pomiaru KD (np. Jackson, McGuire, Tunno i Makanui, 2019; Mehta i in., 2021). Wreszcie w przeglądzie systematycznym Mathews, Pacella, Dunne, Simunovic i Marston (2020) ocenili poprawność metodologiczną definicji operacyjnych KD w krajowych badaniach rozpowszechnienia (30 badań z 22 krajów przeprowadzonych w latach 2005–2019). Autorzy sformułowali standard oceny definicji typów KD w oparciu o literaturę naukową i podkreślili, w jaki sposób niewystarczające lub niejasne kategorie operacyjne typów wykorzystania seksualnego mogą prowadzić zarówno do niedoszacowania, jak i przeszacowania rozpowszechnienia.

Na przykład definicje wykorzystywania seksualnego, wykluczające bezkontaktowe wykorzystywanie seksualne, takie jak narażanie dziecka na akty seksualne lub niechciane wykorzystanie wizerunku osoby w sposób seksualny, będą zaniżać częstość występowania, a z kolei badania traktujące faktyczne działania za przyzwoleniem między rówieśnikami jako wykorzystywanie seksualne – zawyżać częstość występowania.

3.3.2. Implikacje dla zgłaszania i interwencji

Schilling i Christian (2014) wskazali, że niektóre terminy stosowane w definiowaniu KD nie są jasno określone w prawodawstwie stanowym w USA, co może prowadzić do subiektywnych interpretacji i niespójności w zgłaszaniu KD wśród pracowników służby zdrowia. Shpiegel i in. (2013) zasugerowali, że różnice pomiędzy stanami USA co do definicji krzywdzenia emocjonalnego odegrały rolę w zaobserwowanych różnicach we wskaźnikach zgłaszalności pomiędzy stanami. Rebbe (2018) twierdzi, że podejścia stosowane przez różne stany do definiowania zaniedbania mają wpływ na praktyków zajmujących się dobrostanem dzieci ze względu na poziom uznaniowości wymagany przy rozważaniu, czy dany przypadek stanowi zaniedbanie.

3.3.3. Implikacje dla systemów nadzoru, zapobiegania, trendów i polityki

Leeb i Fluke (2015) zasugerowali, że brak spójnych definicji i nieobecność systematycznego podejścia do gromadzenia danych ograniczają zdolność systemów nadzoru do dokładnego uchwycenia skali i charakteru KD. Mehta i in. (2021) opowiedzieli się za opracowaniem solidnych miar psychometrycznych opartych na bardziej precyzyjnych kategoriach operacyjnych w celu oceny wpływu polityki i zapobiegania oraz skuteczności programów interwencyjnych w zakresie KD. Rebbe (2018) stwierdził, że stany USA, w których stosowano szersze definicje prawne zaniedbania w systemach opieki nad dziećmi, otrzymywały więcej funduszy publicznych i miały tendencję do wdrażania bardziej zorientowanego na rodzinę podejścia ekologicznego co do rozumienia zaniedbania rodzicielskiego w porównaniu ze stanami, w których stosowano węższe definicje. Mathews i Collin-Vézina (2019) zasugerowali, że opracowanie i wdrożenie spójnej strategii prewencyjnej jest utrudnione z powodu braku zgodnej definicji WSD, ponieważ programy prewencyjne dotyczą różnych treści i mechanizmów w zależności od tego, co jest zawarte w koncepcji WSD. Autorzy stwierdzili, że niejednoznaczność pojęciowa WSD zagraża również

kształtowaniu polityki krajowej i międzynarodowej, skuteczności systemów prawnych i ustanawianiu społecznych norm zachowań akceptowalnych.

4. Dyskusja

W niniejszym przeglądzie przeprowadzono analizę szerokiego zakresu literatury pochodzącej z różnych dziedzin i krajów, podkreślając, że wyzwania związane z definiowaniem KD są widoczne na całym świecie i we wszystkich sektorach. Badanie to nie stanowi kompleksowego systematycznego przeglądu literatury, niemniej przyjęto w nim podejście systematyczne i przeanalizowano szeroki zakres międzynarodowych elektronicznych baz danych, aby uchwycić odpowiednie pozycje literatury przedmiotu. Ogólnie rzecz biorąc, w uwzględnionych artykułach podkreśla się wszechobecność i złożoność problemu, który w roku 2006 Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) zdefiniowała w następujący sposób: „Różne sektory zaangażowane w przeciwdziałanie krzywdzeniu dzieci muszą opracować wspólną definicję koncepcyjną krzywdzenia dzieci i wspólne definicje operacyjne, aby umożliwić identyfikację i liczenie przypadków” (World Health Organization, 2006). Pomimo długotrwałych obaw i apeli o przedstawienie rozwiązań niejednoznaczne i zmienne definicje KD nadal pozostają bolączką w tej dziedzinie.

4.1. Projekty badań

Uwzględnione artykuły były do pewnego stopnia niejednorodne pod względem celów, typów publikacji i projektów badań. Zidentyfikowaliśmy kilka przeglądów, które miały na celu syntezę dowodów dotyczących różnych aspektów podejść do definiowania i pomiarów oraz wyzwań. Chociaż w niektórych z badań oryginalnych aktywnie poszukiwano rozwiązań i przedstawiano nowe konceptualizacje, jednym z najbardziej znaczących ustaleń było stwierdzenie istnienia niewielkiej liczby badań dotyczących testowania i wdrażania definicji KD w praktyce, we współpracy z użytkownikami końcowymi, co wskazuje na względną niedojrzałość w tym obszarze. Tylko w dwóch badaniach przedstawiono wyniki walidacji lub studiów wykonalności dla nowo opracowanych (Slep i in., 2011) lub już istniejących definicji KD (Baker i in., 2021).

4.2. Udział dzieci i ofiar

W kilku ostatnich artykułach podkreślono, że ustalenia dotyczące poglądów nie-specjalistów na temat KD, w tym poglądów ofiar i dzieci, powinny z kilku powodów zostać włączone do wszelkich prac nad definicjami. Uczestnictwo dzieci w ogóle jest konieczne ze względu na podejście trzech „P” (w języku angielskim: Participation, Protection and Provision; w języku polskim: Uczestnictwo, Ochrona, Opieka) w Konwencji o prawach dziecka, a także artykuł 12, który stanowi, że „Państwa-Strony zapewniają dziecku, które jest zdolne do kształtowania swych własnych poglądów, prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów we wszystkich sprawach dotyczących dziecka, przyjmując je z należytą wagą, stosownie do wieku oraz dojrzałości dziecka” (UNICEF UK, 1989). W niedawnym badaniu sformułowano wspólne zasady etyczne i operacyjne dotyczące badań KD w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia niepotrzebnego stresu wśród uczestników (Mathews i in., 2022) i stwierdzono, że w oparciu o dowody naukowe negatywne konsekwencje badań pojawiają się rzadko. Przedstawione zasady i wnioski dotyczące uczestnictwa dzieci prawdopodobnie mają zastosowanie do prac prowadzonych nad definicjami KD. Jeśli chodzi o wysiłki związane z rozpoznawaniem zjawiska, niespecjaliści odgrywają kluczową rolę w identyfikacji i zgłaszaniu KD, podczas gdy dla pracowników naukowych ważne jest, aby wziąć pod uwagę ich koncepcyjne rozumienie zjawisk, ponieważ będzie to miało wpływ na odpowiedzi w ankietach.

4.3. Definiowanie znęcania się psychicznego

Artykuł 19 Konwencji o prawach dziecka zobowiązuje Państwa-Strony do ochrony dziecka przed wszelkimi formami przemocy, w tym krzywdzeniem emocjonalnym/psychicznym (UNICEF UK, 1989). Jednak ten rodzaj znęcania się został przestłonięty przez inne rodzaje, przynajmniej częściowo z powodu ogromnych różnic między badaniami i dyscyplinami w sposobach definiowania i operacjonalizacji tego pojęcia. Te powszechne wyzwania zaakcentowano w kilku artykułach uwzględnionych w niniejszym przeglądzie (np. Baker i in., 2021; Sierau i in., 2014; Slep i in., 2011; Trocmé i in., 2011). W szczególności na podstawie wyników przeglądu nasuwa się pytanie, czy psychiczne/emocjonalne znęcanie się powinno być traktowane jako jedna kategoria, czy też zostać podzielone na podtypy zaniedbania psychicznego/emocjonalnego i znęcania się psychicznego/emocjonalnego. Niezależnie od tego, psychologiczne i emocjonalne znęcanie się zasługuje na szczególną uwagę jako rodzaje krzywdzenia, które trzeba wziąć pod uwagę w pracach na rzecz konceptualizacji KD. Podobnie

w procesach mających na celu osiągnięcie konsensusu w sprawie definicji KD należy uwzględnić „zaniedbanie zaniedbania”, ponieważ chociaż zaniedbanie jest najczęstszym rodzajem KD, w niniejszym przeglądzie podkreślono szczególne wyzwania związane z jego definiowaniem i identyfikowaniem, stwierdzając znaczną zmienność w różnych kontekstach i sektorach.

4.4. Definicje prawne

Pięć artykułów koncentrowało się przynajmniej częściowo na analizie definicji prawnych: jeden na definicjach prawnych zaniedbania (Rebbe, 2018); jeden na wieku przyzwolenia w różnych krajach hiszpańskojęzycznych (Parra-Barrera i in., 2021, Shpiegel i in., 2013); jeden na definicjach prawnych WSD w Australii, USA i Kanadzie (Mathews i Collin-Vézina, 2019); dwa na ramach prawnych emocjonalnego znęcania się – jeden dotyczył Kanady (Trocme i in., 2011), a drugi USA (Shpiegel i in., 2013). Ograniczona liczba badań jest godna uwagi, ale może być powiązana ze strategią wyszukiwania, a nie prawdziwym brakiem literatury; w rzeczywistości kompleksowy przegląd i porównanie prawnych definicji KD wykraczały poza zakres tego badania. Niemniej w uwzględnionych badaniach podkreślono, że istnieją znaczne różnice pomiędzy definicjami prawnymi KD w obrębie poszczególnych krajów i pomiędzy nimi. Co ważne, niektóre definicje prawne są celowo niejasne, pozostawiając praktykom swobodę decydowania o tym, co stanowi uzasadniony przypadek KD (Jud i Voll, 2019). Wyłączenie podtypów lub czynów KD z ustawodawstwa może utrudniać zarówno ściganie karne, jak i procesy cywilne. Na przykład wiele krajów dopiero od niedawna definiuje przemoc emocjonalną i zaniedbywanie w swoich systemach prawnych, a niektóre zaczynają wprowadzać sankcje karne za dopuszczenie do sytuacji, w której dziecko jest świadkiem przemocy domowej (np. między rodzicami). Z drugiej strony uwzględnienie czynów, które nie powinny być uznawane za KD (takich jak dobrowolne stosunki seksualne między nastolatkami), spowoduje marnowanie zasobów i potencjalne cierpienie (Perumal, 2013). Co więcej, zmienność definicji KD ma wpływ na systemy prawne, które wykraczają poza prawo cywilne czy karne, i obejmują takie obszary, jak prawo konstytucyjne, prawo telekomunikacyjne oraz licencje zawodowe (Mathews i Collin-Vézina, 2019).

4.5. Braki w literaturze

Celem przeglądu zakresu literatury jest nie tylko podkreślenie kluczowych ustaleń, ale także wskazanie istotnych braków w bazie wiedzy i zagadnień, których nie

uwzględniono w badaniach. Zidentyfikowano dwa wyraźne obszary ze wskazaniem do dalszych analiz. Po pierwsze, biorąc pod uwagę znaczny wzrost przemocy na świecie obejmującej elementy z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, zaskakujące jest, że trudności definicyjne związane z tego typu czynami zyskały niewielką uwagę. Wyzwania definicyjne dotyczące bezkontaktowego wykorzystywania seksualnego zauważyli Mathews i Collin-Vézina (2019), którzy podkreślili, że wykluczenie czynów bezkontaktowych z definicji WSD byłoby nadmiernie restrykcyjne. Co więcej, chociaż badania wśród samych ofiar dotyczyły bezkontaktowego wykorzystywania seksualnego, w żadnym artykule głównym punktem analizy nie było krzywdzenie zachodzące w otoczeniu cyfrowym. Po drugie, przy definiowaniu KD położono stosunkowo niewielki nacisk na czynniki kulturowe. W wielu artykułach przyznano, że należy wziąć pod uwagę różne odmienności społeczno-kulturowe, zwłaszcza gdy celem jest znalezienie wspólnych i porównywalnych definicji KD, ale rzadko podejmowano próby wyjaśnienia, w jaki sposób można to najlepiej zrobić w praktyce. Z drugiej strony Moody i in. (2018) stwierdzili, że czasami zbyt duży nacisk kładzie się na różnice kulturowe, ponieważ w wielu kulturach istnieje ogólna zgoda co do tego, czym jest krzywdzenie.

4.6. Ograniczenia

Podczas gdy przegląd systematyczny ma na celu przeprowadzenie wyczerpującego, kompleksowego wyszukiwania, kompletność wyszukiwania w przeglądzie zakresowym jest określona przez ograniczenia czasowe i zakresowe oraz szerszą strategię wyszukiwania i pytanie badawcze (Grant i Booth, 2009). Ponieważ przeglądy zakresowe są stosunkowo mniej rygorystyczne niż przeglądy systematyczne, a niniejszy przegląd nie objął tzw. literatury szarej (tj. powstałej poza tradycyjnymi kanałami wydawniczymi), istnieje możliwość, że pominięto badania potencjalnie istotne. Ponadto, chociaż starano się uwzględnić kwalifikującą się literaturę nieanglojęzyczną, wszystkie wyszukiwane hasła były w języku angielskim i możliwe, że wykluczono potencjalnie istotne artykuły napisane w innych językach. Jednak nawet w przeglądach systematycznych niemożliwe jest dotarcie do wszystkich badań spełniających zamierzone kryteria włączenia.

4.7. Implikacje

Wyniki podkreślają, że definicje i konceptualizacje mogą ulegać zmianie w czasie, niekiedy w gwałtowny sposób. Kraje reagują na potrzeby zmian w różnym stopniu

pilności. Na przykład w krajach skandynawskich aprobata wobec wszystkich kar cielesnych znacznie spadła w ciągu ostatnich ponad 30 lat, a społeczeństwo jako całość uważa je za niedopuszczalny akt przemocy. Nowe formy przemocy, takie jak WSD w internecie i rozpowszechnianie materiałów dotyczących wykorzystywania dzieci, będą stanowić wyzwanie dla prób zdefiniowania typów KD (Winters, Kaylor i Jeglic, 2022) i należy je uwzględnić w próbach stworzenia i wyjaśnienia konceptualizacji KD.

Tylko w niewielkiej liczbie badań podjęto próbę stworzenia operacyjnych definicji KD, a w jeszcze mniejszej – przetestowano w praktyce definicje KD i ich operacjonalizacje. Wyniki niniejszego przeglądu wspierają bieżące wysiłki sieci Euro-CAN mające na celu opracowanie jednolitych, opartych na konsensusie definicji KD do wykorzystania w gromadzeniu danych o KD oraz nadzorze w Europie, a niniejszy przegląd podkreślił konkretne zagadnienia i braki w dowodach, którymi należy się zająć. Ostatecznie celem definicji jest pogrupowanie zjawisk, tak aby można było lepiej zrozumieć ich przyczyny i konsekwencje oraz im zaradzić. Opracowanie ujednoliconych definicji KD jest złożonym, trudnym i czasochłonnym przedsięwzięciem, ponieważ należy wziąć pod uwagę niuanse, wykonalność oraz potrzeby różnych dyscyplin i zawodów.

4.8. Wnioski

Ponad 40 lat temu Douglas Besharov napisał: „Jeśli chcemy dokonać prawdziwego postępu w zrozumieniu zjawiska przemocy i zaniedbywania dzieci, w badaniach naukowych konieczne jest zastosowanie szerzej akceptowanych, bardziej precyzyjnych i lepiej opisanych definicji tego poważnego problemu społecznego” (Besharov, 1981). Ponieważ problemy związane z definicjami KD zostały rozpoznane i są przedmiotem dyskusji od kilku dziesięcioleci, a mimo to pozostają stosunkowo niezmiennie, potrzebna jest obecnie wystarczająco szeroka i długoterminowa współpraca interdyscyplinarna mająca na celu przygotowanie i wdrożenie rozwiązań. Niniejszy przegląd pokazuje, że chociaż wyzwania i praktyczne implikacje związane z niejednoznaczными definicjami KD zostały dobrze zidentyfikowane zarówno w badaniach, jak i polityce, liczba kompleksowych rozwiązań, które zaproponowano, jest niewielka, a jeszcze mniej z nich przetestowano w praktyce. Przyszłe próby zdefiniowania rodzajów KD powinny opierać się na podejściu partycypacyjnym, tak aby dzieci i ofiary mogły wyrazić swoje zdanie, a definicje przemocy domowej uległy uaktualnieniu i odzwierciedlały rzeczywistość.

Źródło finansowania

Praca otrzymała wsparcie od stowarzyszenia European Cooperation in Science and Technology (COST) w ramach sieci badawczej COST Action 19106: Multi-Sectoral Responses to Child Abuse and Neglect in Europe (Euro-CAN). Darczyńcy nie byli zaangażowani w projekt badania, gromadzenie, analizę ani interpretację danych, przygotowanie raportu czy też decyzję o skierowaniu artykułu do publikacji.

Deklaracja konfliktu interesów

Brak.

Dostępność danych

Do badań opisanych w artykule nie wykorzystano żadnych danych.

Podziękowania

Chcielibyśmy podziękować stowarzyszeniu COST za sfinansowanie powstania sieci Euro-CAN, a także wszystkim członkom sieci za ich wsparcie.

E-mail autorki: l.e.cowley@swansea.ac.uk (Laura Elizabeth Cowley).

Przedruk za zgodą wydawcy, tłumaczenie redakcyjne, niekonsultowane z wydawcą.

Artykuł pierwotnie ukazał się w: *Child Abuse & Neglect*, 106932.

Advance online publication. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2024.106932>

© 2024 Elsevier Ltd. All rights reserved.

Tłumaczenie: Joanna Gajewska.

Bibliografia

- Aber, J.L., III, Zigler, E. (1981). Developmental considerations in the definition of child maltreatment. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 11, 1–29.
- Arifiani, S.D., Handayani, S.A., Baumont, M., Bennouna, C., Kusumaningrum, S. (2019). Assessing large-scale violence against children surveys in selected Southeast Asian countries: A scoping review. *Child Abuse & Neglect*, 93, 149–161. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2019.05.005>
- Baker, A., Brassard, M.R., Rosenzweig, J. (2021). Psychological maltreatment: Definition and reporting barriers among american professionals in the field of child abuse. *Child Abuse & Neglect*, 114, Article 104941. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2021.104941>
- Besharov, D.J. (1981). Toward better research on child abuse and neglect: Making definitional issues an explicit methodological concern. *Child Abuse & Neglect*, 5(4), 383–390. [https://doi.org/10.1016/0145-2134\(81\)90048-X](https://doi.org/10.1016/0145-2134(81)90048-X)
- Braun, V., Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101.
- Braun, V., & Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative Research in Sport, Exercise & Health*, 11(4), 589–597.
- Braun, V., Clarke, V., Terry, G., Hayfield, N. (2018). Thematic analysis. P. Liamputtong (Ed.), *Handbook of research methods in health and social sciences*, 843–860.
- Calheiros, M.M., Monteiro, M.B., Patrício, J.N., Carmona, M. (2016). Defining child maltreatment among lay people and community professionals: Exploring consensus in ratings of severity. *Journal of Child & Family Studies*, 25, 2292–2305.
- Campbell, K.A., Wood, J.N., Lindberg, D.M., Berger, R.P. (2021). A standardized definition of near-fatal child maltreatment: Results of a multidisciplinary Delphi process. *Child Abuse & Neglect*, 112, Article 104893. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104893>
- Fluke, J.D., Tonmyr, L., Gray, J., Bettencourt Rodrigues, L., Bolter, F., Cash, S., [...] Weaver, L. (2021). Child maltreatment data: A summary of progress, prospects and challenges. *Child Abuse & Neglect*, 119(Pt 1), Article 104650.
- Glaser, D. (2011). How to deal with emotional abuse and neglect – Further development of a conceptual framework (FRAMEA). *Child Abuse & Neglect*, 35(10), 866–875.
- Friedman, E., Billick, S.B. (2015). Unintentional child neglect: Literature review and observational study. *Psychiatric Quarterly*, 86(2), 253–259.

- Grant, M.J., Booth, A. (2009). A typology of reviews: An analysis of 14 review types and associated methodologies. *Health Information & Libraries Journal*, 26, 91–108. <https://doi.org/10.1111/j.1471-1842.2009.00848.x>
- Jackson, Y., McGuire, A., Tunno, A., Makanui, A. (2019). A reasonably large review of operationalization in child maltreatment research: Assessment approaches and sources of information in youth samples. *Child Abuse & Neglect*, 87, 5–17.
- Jud, A., Voll, P. (2019). The definitions are legion: Academic views and practice perspectives on violence against children. *Sociological Studies of Children and Youth*, 25, 47–66. <https://doi.org/10.1108/S1537-466120190000025004>
- Knutson, J.F., DeGarmo, D.S., Reid, J.B. (2004). Social disadvantage and neglectful parenting as precursors to the development of antisocial and aggressive child behavior: Testing a theoretical model. *Aggressive Behavior*, 30(3), 187–205.
- Knutson, J.F., DeGarmo, D., Koepl, G., Reid, J.B. (2005). Care neglect, supervisory neglect, and harsh parenting in the development of children's aggression: A replication and extension. *Child Maltreatment*, 10(2), 92–107.
- Kosher, H., Ben-Arieh, A. (2020). Children's participation: A new role for children in the field of child maltreatment. *Child Abuse & Neglect*, 110(Pt 1), Article 104429. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104429>
- Lakhtdir, M.P.A., Parpio, Y., Farooq, S. (2017). Surveillance system for child abuse: Bridging the gap between actual and hidden cases. *Journal of the Pakistan Medical Association*, 67(1), 126–127.
- Lange, B.C.L., Condon, E.M., Gardner, F. (2020). Defining child sexual abuse: Perspectives from mothers who experienced this abuse. *Child Abuse Review*, 29(6), 574–583.
- Leeb, R.T., Fluke, J.D. (2015). Child maltreatment surveillance: Enumeration, monitoring, evaluation and insight. *Health Promotion & Chronic Disease Prevention in Canada: Research, Policy & Practice*, 35(8–9), 138–140.
- Lev-Wiesel, R., Eisikovits, Z., First, M., Gottfried, R., Mehlhausen, D. (2018). Prevalence of child maltreatment in Israel: A national epidemiological study. *Journal of Child and Adolescent Trauma*, 11(2), 141–150.
- Leventhal, J.M. (1998). Epidemiology of sexual abuse of children: Old problems, new directions. *Child Abuse & Neglect*, 22(6), 481–491.
- Linde-Krieger, L., Moon, C., Yates, T. (2021). The implications of self-definitions of child sexual abuse for understanding socioemotional adaptation in young adulthood. *Journal of Child Sexual Abuse*, 30(1), 80–101.
- Marshall, V., Ey, L.A., Goddard, C. (2019). Intimate partner violence as a form of child abuse. In *Child Abuse and Neglect* (23–43). Academic Press.

- Mata, N.T., Silveira, L.M.B.D., Deslandes, S.F. (2017). Family and neglect: An analysis of the concept of child negligence. *Ciencia & Saude Coletiva*, 22(9), 2881–2888.
- Mathews, B., & Collin-Vézina, D. (2019). Child sexual abuse: Toward a conceptual model and definition. *Trauma, Violence, & Abuse*, 20(2), 131–148.
- Mathews, B., MacMillan, H., Meinck, F., Finkelhor, D., Haslam, D., Tonmyr, L., [...] Walsh, K. (2022). The ethics of child maltreatment surveys in relation to participant distress: Implications of social science evidence, ethical guidelines, and law. *Child Abuse & Neglect*, 123, Article 105424.
- Mathews, M., Pacella, R., Dunne, M., Simunovic, M., Marston, C. (2020). Improving measurement of child abuse and neglect: A systematic review and analysis of national prevalence studies. *PLoS One*, 15(1), Article e0227884.
- McGee, R.A., Wolfe, D.A. (1991). Psychological maltreatment: Toward an operational definition. *Development and Psychopathology*, 3(1), 3–18.
- Mehta, D., Kelly, A.B., Laurens, K.R., Haslam, D., Williams, K.E., Walsh, K., Mathews, B. (2021). Child maltreatment and long-term physical and mental health outcomes: An exploration of biopsychosocial determinants and implications for prevention. *Child Psychiatry and Human Development*, 1–15. <https://doi.org/10.1007/s10578-021-01258-8>. Advance online publication.
- Moody, G., Cannings-John, R., Hood, K., Kemp, A., Robling, M. (2018). Establishing the international prevalence of self-reported child maltreatment: A systematic review by maltreatment type and gender. *BMC Public Health*, 18(1), 1164. <https://doi.org/10.1186/s12889-018-6044-y>
- Parra-Barrera, S.M., Sánchez-Fuentes, M., Fuertes-Iglesias, C., Boldova, M.Á. (2021). Sexual abuse vs. Sexual freedom? A legal approach to the age of sexual consent in adolescents in Spanish-speaking countries. *International Journal of Environmental Research & Public Health*, 18(19), 10460. <https://doi.org/10.3390/ijerph181910460>
- Perumal, D. (2013). Misguided reform: Regulating consensual sexual activity between adolescents in South African law from a gender perspective. *Agenda*, 27(3), 107–117. <https://doi.org/10.1080/10130950.2013.849789>
- Peters, M., Marnie, C., Tricco, A.C., Pollock, D., Munn, Z., Alexander, L., [...] Khalil, H. (2020). Updated methodological guidance for the conduct of scoping reviews. *JBI Evidence Synthesis*, 18(10), 2119–2126. <https://doi.org/10.11124/JBIES-20-00167>
- Raman, S., Hodes, D. (2012). Cultural issues in child maltreatment. *Journal of Paediatrics & Child Health*, 48(1), 30–37. <https://doi.org/10.1111/j.1440-1754.2011.02184.x>

- Rebbe, R. (2018). What is neglect? State legal definitions in the United States. *Child Maltreatment*, 23, 303–315.
- Schilling, S., Christian, C.W. (2014). Child physical abuse and neglect. *Child & Adolescent Psychiatric Clinics of North America*, 23, 309–319.
- Scoglio, A.A.J., Kraus, S.W., Saczynski, J., Jooma, S., Molnar, B.E. (2021). Systematic review of risk and protective factors for revictimization after child sexual abuse. *Trauma, Violence & Abuse*, 22, 41–53. 18.
- Scott, D. (2020). Reporting fatal neglect in child death review. *Trauma, Violence & Abuse*, 21, 382–392.
- Sierau, S., Resch, L., Michel, A., Horlich, J., Dehmel, S., Tsapos, N., [...] White, L.O (2014). Definition and description of neglect in childhood and adolescence [German]. *Monatsschrift für Kinderheilkunde*, 162(12), 1084–1089. <https://doi.org/10.1007/s00112-014-3143-4>
- Slep, A.M.S., Heyman, R.E., Snarr, J.D. (2011). Child emotional aggression and abuse: Definitions and prevalence. *Child Abuse & Neglect*, 35(10), 783–796.
- Starr, R.H., Jr., Dubowitz, H., Bush, B.A. (1990). The epidemiology of child maltreatment. In *Children at risk: An evaluation of factors contributing to child abuse and neglect* (23–53). Boston, MA: Springer US.
- Schom, A.C., Jamet, L., Oui, A. (2019). Domestic child abuse: Definitions of an equivocal concept. *Bulletin Epidemiologique Hebdomadaire*, 26, 514–519.
- Schonbucher, V., Maier, T., Held, L., Mohler-Kuo, M., Schnyder, U., Landolt, M.A. (2011). Prevalence of child sexual abuse in Switzerland: A systematic review. *Swiss Medical Weekly*, 140, Article w13123. <https://doi.org/10.4414/sm.w.2011.13123>
- Shpiegel, S., Simmel, C., Huang, C.C. (2013). Emotional maltreatment reports in children: The influence of state statutes and co-occurring maltreatment. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 22, 626–643.
- Stoltenborgh, M., Bakermans-Kranenburg, M.J., van Ijzendoorn, M.H. (2013). The neglect of child neglect: A meta-analytic review of the prevalence of neglect. *Social Psychiatry & Psychiatric Epidemiology*, 48(3), 345–355. <https://doi.org/10.1007/s00127-012-0549-y>
- Stoltenborgh, M., Bakermans-Kranenburg, M.J., van Ijzendoorn, M.H., Alink, L.R.A. (2013). Cultural-geographical differences in the occurrence of child physical abuse? A meta-analysis of global prevalence. *International Journal of Psychology*, 48, 81–94.
- Tricco, A.C., Lillie, E., Zarin, W., O'Brien, K.K., Colquhoun, H. (2018). PRISMA extension for scoping reviews (PRISMA-ScR): Checklist and explanation. *Annals of Internal Medicine*, 169, 467–473. <https://doi.org/10.7326/M18-0850>

- Trocme, N., Fallon, B., Maclaurin, B., Chamberland, C., Chabot, M., Esposito, T. (2011). Shifting definitions of emotional maltreatment: An analysis child welfare investigation laws and practices in Canada. *Child Abuse & Neglect*, 35(10), 831–840. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2011.05.015>
- United Nations Children's Fund UK. (1989). The United Nations convention on the rights of the child.
- Vaillancourt-Morel, M.P., Godbout, N., Bedard, M.G., Charest, E., Briere, J., Sabourin, S. (2016). Emotional and sexual correlates of child sexual abuse as a function of self-definition status. *Child Maltreatment*, 21(3), 228–238. <https://doi.org/10.1177/1077559516656069>
- Van Wert, M., Fallon, B., Trocme, N., Collin-Vezina, D. (2018). Educational neglect: Understanding 20 years of child welfare trends. *Child Abuse & Neglect*, 75, 50–60. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2017.04.034>
- World Health Organization. (2006). Preventing child maltreatment: A guide to taking action and generating evidence. World Health Organization.
- Witt, A., Glaesmer, H., Jud, A., Plener, P.L., Brahler, E., Brown, R.C., Fegert, J.M. (2018). Trends in child maltreatment in Germany: Comparison of two representative population-based studies. *Child & Adolescent Psychiatry & Mental Health*, 12, 24. <https://doi.org/10.1186/s13034-018-0232-5>
- Winters, G., Kaylor, L., Jeglic, E. (2022). Toward a universal definition of child sexual grooming. *Deviant Behavior*, 43(8), 926–938. <https://doi.org/10.1080/01639625.2021.1941427>
- Witte, S., Lopez, M., Baldwin, H., Biehal, N., Kindler, H. (2022). Child maltreatment investigations: Comparing children, families, and reasons for referral in three European countries. *Child Abuse & Neglect*, 132, Article 105805.

Current issues and challenges in the definition and operationalization of child maltreatment: A scoping review

Background: Studies show considerable variability in the definitions and operationalization of child maltreatment (CM), which limits research, policy formation, surveillance, and cross-country and cross-sector comparisons.

Objective: To review the recent literature (2011–2021) to understand current issues and challenges in defining CM, to assist in the planning, testing and implementing of CM conceptualizations.

Methods: We searched eight international databases. Articles were included if the substantive content was related to issues, challenges, and debates in defining CM, and the article was an original study, review, commentary, report, or guideline. The review followed methodological guidance for the conduct of scoping reviews and was reported in accordance with the PRISMA ScR checklist. Four experts in CM conducted a thematic analysis to summarize findings. Methodological rigor of the included studies was not formally assessed.

Results: We identified 7372 potentially relevant articles; 55 full-text studies were assessed for eligibility, 25 satisfied the inclusion criteria. We identified three themes: 1) strategies to define CM, including the integration of child and victim perspectives; 2) difficulties in defining specific CM types; and 3) real-world implications for research, prevention and policy.

Conclusions: Despite longstanding concerns, challenges regarding the definitions of CM persist. A small minority of studies have tested and implemented CM definitions and operationalizations in practice. The findings will inform international multi-sectoral processes to develop uniform definitions of CM, for example by highlighting the need to acknowledge challenges in defining some CM types and emphasizing the importance of considering the perspectives of children and CM survivors.

KEYWORDS

CHILD MALTREATMENT, CHILD ABUSE AND NEGLECT, DEFINITIONS, SCOPING REVIEW

Cytowanie:

Laajasalo, T., Cowley, L. E., Otterman, G., Lamela, D., Rodrigues, L. B., Jud, A., ..., Nurmatov, U. (2025). Aktualne zagadnienia i wyzwania dotyczące definicji i operacjonalizacji krzywdzenia dzieci: przegląd zakresu literatury. *Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka*, 24(1), 140–173.

Artykuł jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa–Użycie niekomercyjne–Bez utworów zależnych 3.0 Polska.